

dosis sumitur. Et pulvis, et extractum tentari merentur. Scire licet usum herbæ, principiis validioribus dotata, cautelas etiam exposcere.

SACCHARUM OFFICINARUM.

Сахарникъ; Сахарный тростникъ.

In utraque India, Persia et Otaheite *), in locis udis sponte gignitur et copiose colitur; cal. lanugine longa involucrato, corolla bivalvi, flor. panniculatis, fol. planis. Cl. Triandr. O. Digyn. O. N. Gramineæ.

Usuale est:

SACCHARUM ALBUM (*Сахаръ*), substantia crystallina, dulcis, in aqua ex toto solubilis, quæ e succo culmorum graminis expresso et densato, atque in propriis Europæ officinis purificato, paratur. *Syrupus Melassus* (*Патока*) est pars liquida Sacchari in crystallos nequam coiens, sub purificationis processu obtenta. *Saccharum candum*, quod albas, flavas vel pullas crystallos refert, ex Saccharo, in aqua soluto, et lentæ vaporatiōni exposito, in crystallos sensim concresecit. Elicitur etiam Saccharum e variis vegetabilium partibus, succo dulci scatentibus, uti radice Betæ vulgaris, e succo Aceris saccharini, aliisque; cui fini officinæ propriæ saccharo purificando in australioribus Europæ et Americæ regionibus dicatæ sunt.

Q. Saccharum album massam refert granoso-crystallinam, albam, odoris ferme expertem, saporis grati, dulcis. Aquæ frigidæ tertiam ponderis partem requirit, ut solvatur; calidæ autem multo minus. In alcohole absoluto frigido prorsus non solvitur, bullientis vero

*) Ex gramine, in Otaheite crescente; multo plus quam ex aliis ubique crescentibus, Sacchari obtinetur.

80 partes exposcit; solvitur etiam in alcoholis purissimi bullientis 4 partibus. Calefactum colore fusco tingitur, funditur, et proprietate in crystallos coeundi orbatur, atque dein aëri expositum humescit et mucilaginosum fit; magis aucto calori expositum intumescit, vaporem aromaticum spargit, et exardescit flamma alba carbone residuo. Centenarius constat: ex 43 carbonei, 6 hydrogenii et 51 oxygenii, vel si mavis ex: 43 carbonei et 57 aquae partibus. Cum acido nitrico oxydatum refert acidum oxalicum et acidum pseudomalicum. Ex acido sulphurico concentrato frigido nigrescit; cum calido autem dat acidum carbonicum, et gas acidum sulphurosum. Calcaria et alcalia fixa intimum cum saccharo ineunt connubium, in quo saporis dulcedo prorsus evanescit. Solutione sacchari aquosa varia oxyda metallica, etiamsi acidis nupta, decomponuntur; salia cupri cum syrupo cocta fuscum induunt colorem; bichloridum hydrargyri cum syrupo ad communem aëris teporem abit in chloridum hydr.; nitras oxydi hydrargyri partim decomponitur in hydr. metallicum; pari ratione reducendo agit in salia argenti et auri. Pulvis Sacchari multum gasis ammoniaci absorbet, et in massam tenacem, gas ammoniacum redolentem mutatur. Solutio Sacchari cum oxydo plumbi sistit duo composita, quorum unum, salis neutri qualitatibus præditum, solubile est, alterum vero cum exuberante oxydo insolubile.

V. Altrix; demulcens; antiseptica; parum irritans. Extrinsecus leniter stimulans; escharotica.

U. Vulgare est ciborum et potulentorum condimentum, nutrimentum etiam, nec temporis lapsu, nec aëris temperie, corrumpi subjectum. Tuetur vegetabilia con-

tra putorem, ideoque condituris et conservis optime inservit; haud secus ac suavissimum præbet additamentum, in componendis pluribus medicinis, quarum sæpe unionem promovet, imprimis vero efficit, ut olea et resinæ cum aqua misceantur. Ob facultatem nutritoriam laudatur in cachexiis et macie, ast in hunc finem præfertur saccharum lactis. Cum lacte asinino, ad uncias plures per diem, in phthisi pulmonali ulcerosa administratur. Valet adversus putredinem, et arcedam et superandam, quo etiam scorbuto officere videtur; seite enim notatum est, Indos, quibus copia ejusdem suppetit, a scorbuto immunes esse (PRINGLE); suavis est igitur sagaci consilio, ut velificantibus nautis quotidie aliquid Sacchari exhiberetur (MACBRIDE). Seminium verminosum ab intestinis retinet (RUSH); apte igitur pro puellis Saccharum, vel mel, commiscetur cum alio quovis congruo anthelminthico et palato infantili gratificaturum, et vermibus exitium paraturum. Pulvis Sacchari inspersus corrodit carnem ulcerum luxuriantem, et antiseptica vi eadem emendat; sic etiam aqua saccharata, syringa auribus injecta, foetidum earum profluvium mucosum corrigit. Tentabatur etiam in cicatriculis, vel maculis corneæ delendis, cum successu Saccharum candum, per calamum scriptorium exiguis portiunculis inflatum. Corrigit odorem aëris corruptum, candentibus carbonibus inspersum; hinc et pulveres fumales ruditer contusum ingredi solet. Nocet hominibus, vel copia vel mala opportunitate; est imprimis infestum virginibus chloroticis, infantibus rachiticis et scrofulosis, hypochondriacis, hystericis, in quibus acor, jam antea productus, Saccharo novum adipiscitur incrementum. Cariosi etiam inde fiunt dentes nigrique, præcipue si tegmen vitreum calidis ingestis,

vel Saccharo duro inter dentes comminuto, rimas egit. Syrupus melassus aut mel sæpius in praxi militari eidem subrogantur.

SALIX.

Верба; Ветла; Ива.

Europæ incola, ubivis in locis humidis et ad fluvios crescens. Officinales sunt: *Salix fragilis*, *S. caprea*, *S. alba*, *S. pentandra*, *S. fissa*, *S. helix*, *S. amygdalina*, *S. vitellina*, *S. incana* et *Russeliana* (*Medic. Botan.*). Cl. Diœcia. O. Diandria. O. N. Salicineæ. *Usualis est:*

CORTEX ramulorum (*Вербная корка*), tenuis, lævis, nitens, externe fuscus, interne pallide flavens. Detrahitur cortex ramorum triennium cum libro, vel ante anthesin, vel dum florent, et in locis umbrosis, ne odore balsamico privetur, siccandus est. Crassus vero usui medico ineptus.

Q. Cortex saporis est austeri, amaro-styptici; odoris aromatici. Partes constitutivæ secundum PELLETIER et CAVENTOU sunt: principium scytodepsicum, materies resinosa fusco-rubra, resina viridis, cera, materies tingens flava, gummi, acidum peculiare et fibrina. Principium, a quo corticis efficacia pendet, *Salicinum* est, quod nec acidas, nec alcalinas exserit qualitates, crystallorum capax, in aqua et alcohole solvitur, minime vero in æthere.

V. Tonica; adstringens; antiseptica; antifebrilis.

U. STONE drachmam corticis subtilissime pulverati in tertianis et quartanis febribus cum successu exhibebat omni hora ante paroxysmum, interdum quinta parte corticis cinchonæ admista. Ut tonicum et adstringens, præcipue pauperibus, cinchonæ loco datur. Idoneum

est remedium in dyspepsia, hæmorrhagiis passivis, et feбри hectica. Imprimis autem dicatur atoniæ systematis muscularis et profluviis quibusdam mucosis inde oriundis, quo pertinent: diarrhœa, blennorrhœa, vermes et id genus alia. Externe ulceribus obponitur atonicis malignis, furunculis ad gangrænam vergentibus, ligamentorum laxitati et aliis.

D. In substantia a scrupulo ad drachmam; pro decocto uncia dimidia vel integra sumitur, et cum libra aquæ ad dimidium decoquitur, porrecto cochleari omni altera hora. Extractum datur a scrupulo dimidio ad duos, forma pilularum. Salicinum porrigitur ad grana sex pro dosi, ter aut quater in die.

SALVIA OFFICINALIS.

Шалфей обыкновенный или садовый.

Suffrutex, cor. inæquali, filamentis transverse pedicello affixis, in Ruthenia australi spontaneus; in hortis vero sub dio hospitans commode. Cl. Diandr. **O.** Monogyn. **O. N.** Labiatae. Perennis. *Usualia sunt:*

FOLIA, lanceolato-ovata, integra, crenulata. Ultra centum dantur Salviæ species, quæ omnes, vel simili gaudent virtute, vel validiori. Ante florescentiam colligenda.

Q. In oleo æthereo camphoraceo residet ac principio resinoso, amaro et adstringente. Odor fortis, fragrans; sapor subamarus, subadstringens.

V. Leniter incitans; adstringens; extrinsecus resolvens.

U. Commendatur infusum foliorum adversus nocturnos sudores profusos, post febres superatas remanentes, vel phthisin comitantes, quem in finem æther sulphuricus non inepte aliquando adjicitur. In infuso,

frigide propinato, contra metrorrhagias juvat; quod etiam tumori mammarum ex lacte post ablactationem adcommodum esse, SWIETEN testatur. Infusum aquosum, forma gargarismatis in angina serosa, tumore gingivarum et uvulæ, ulceribus oris, aphtis etc., utile se præstitit.

D. Grana quindecim (ad scrupulos duos) in pulvere dantur; pro infuso uncia, vel duæ, ad aquæ libram.

SAMBUCUS NIGRA.

Бузина черная; Самбукъ.

Frutex in Rossia australi spontaneus, et Petropoli subsistens, foliis pinnatis, foliolis subovatis, serratis, caule arboreo. Cl. Pentandria. O. Trigynia. O. N. Caprifoliaceæ. *Usuales sunt:*

FLORES, calyce 5-partito, corolla 5-fida, cymis quinquepartitis; recentes albidus, siccatis vero flavescens. BACCÆ, recentes ovales, nigræ, umbilico stellato, succosæ, trispermæ, succo rubicundo, acidulo-dulci. Flores in cribris atque super suspensum linteum siccandi sunt, ne, aut nigredine nauseosi fiant, aut mucore corrupti videantur. Substituuntur illis et admiscuntur quandoque flores Sambuci ebuli (*Бузникъ, Селеникъ*), quæ est cymis tripartitis, stipulis foliaceis, ovatis, caule herbaceo, et Sambuci racemosæ, quæ racemis compositis, ovatis, et caule arboreo distinguitur. CORTEX.

Q. Omnes Sambuci nigræ partes, præsertim florescentiæ tempore, narcoticum odorem spirant; saporis amaricantis. Partes constitutiivæ florum, secundum ELLASON, sunt: oleum peculiare, in crystallos coiens, valde penetrans; sulphur; gummi quædam species; albumen vegetabile; mucilago; resina; principium scytodepsicum; extractivum, cui nitrogenium inest; et varia salia.

V. *Florum diaphoretica; extrinsecus resolvens.* Viride caulis stratum, sub epidermide situm, intus sump- tum violenter purgat, hinc a BOËRHAAVE et SYDENHAM ut drasticum olim cum successu adhibitum fuit; dosi majori idem fit emeticum insimul. Succu baccarum expressi purgans.

U. Flores aqua fervida infusi vulgatissimum lau- deque dignissimum exhibent remedium, quo diaphoresis blande promovetur, noxæ a perfrictione perfacile concipiendæ avertuntur, morbilli, scarlatina, erysipelas, aliaque exanthemata, in eruptione torpescunt, vel retrograda, incitantur vel reducuntur. Externe adhibentur siccati ad tumores discutiendos. Cortex interior efficax est in hydropo, variis chronicis obstructionibus, in pulvere a granis decem ad scrupulum, ex vino, vel decoctus. Baccæ ad tingendas lanas et sericum a Törökiensibus adhibentur; charta vero earum succo imbuta, ad instar lacmi, detegendis alcalibus et acidis idonea est (CHEVALIER).

D. *Florum semuncia ad libram aquæ pro infuso.*

SAPONARIA OFFICINALIS.

Мыльнянка; Мыльная трава.

Planta per prata et dumeta Europæ mediæ cres- cens, in Rossia etiam perfrequens. Cl. Decandr. O. Monogyn. O. N. Caryophyllaceæ. Perennis. Usualis est:

RADIX, cylindrica, alte terram subiens, bi-vel tri- pedalis, crassitie calami cygnei, sæpe digiti minimi, geniculata, superne ramosa; ramusculis ad genicula brachiatim oppositis, fibris filiformibus prope ramos; externe rubens, flavescens intrinsecus. Tempestive col- ligenda est, et, ne vermiculetur, non ultra annum ser-

vanda. A radice *Lychnidis dioicæ*, ramosa, fibrata, alba, lignosa intus, inodora, saporis subamari, uti etiam a radicibus *Cucubali Behen*, quæ a rhyzotomis *Saponariæ officinalis* loco leguntur, atque interdum pro ea venundantur, characteribus suis probe distinguenda.

Q. Odoris est expers, sapore autem protinus subdulci, farinaceo, dein amaricante, palatum velliente, radicem polygalæ senegæ æmulante. Infusum radicis, vel decoctum saturatius cum aqua paratum, quassatione crebra agitatum, solutionis saponacæ instar, in spumam abit. Secundum **BUCHOLZ** partes constitutivæ sunt: aqua, extractivum, resina, gummi peculiare, extractivum induratum, ligninum, et materies tragacanthæ similis. **OSBORNE**, Professor Dublinensis, in *Saponaria* novum salem vegetabilem detexit, album, prismata formantem radiata, valde amarum, cui *principii saponacæ*, *Saponini* secundum **BRACONNOT**, nomen insignitum est.

V. Plexus nerveos abdominis blande stimulans; in cutaneam quoque perspirationem agens.

U: In infirmitate organorum abdominalium laudatur; hinc in hepate obstructo et ictero, **BOËRHAAVII** olim præconia tulit, haud secus ac in incipiente hydropisi, quæ e jecinoris labe nascitur. Nec spernenda ejus vis in pneumonitide lenta, adhibito simul hydrargyro et opio (**SPRENGEL**); in hypochondriasi et atrophia ob vim blande resolventem datur cum successu. In pulmones agendo præstitit se efficacem, teste **TOMM**, adversus pituitosam et catarrhalem tussim. Utilis est seu sola, sive in consociatione aliorum, ut caricis arenariæ, ad præparandum decoctum, in syphilide inter usum hydrargyri hauriendum. In morbis articulorum, ex eodem inquinamento ortis, laudante impensius **BERGIO**, innotuit. Proficit quoque in cutaneis syphiliticis ad-

fectionibus diaphoresin producendo. Ventriculum, si diutius in usum trahatur, debilitare HORNIIUS adseverat.

D. Radicis unciae duæ cum sufficienti aqua decoquantur ad colaturam librarum duarum, quæ vasculatim aliquoties in die exhibetur. Sæpe conjungitur cum radice bardanæ, tritici repentis, aut polygalæ senegæ. Extractum datur a scrupulo dimidio ad duos.

SCILLA MARITIMA.

Сквилла; Морской лукъ.

Planta Rossia australis, Hispania, Sicilia, Syria, Barbaria, et præsertim in insulis archipelagi Græci et Navarini copiose crescens. Cl. Hexandr. O. Monogyn. O. N. Asphodeleæ. Perennis. *Usualis est:*

RADIX (squamæ bulbi siccata), bulbus pyriformis, ponderosus, basi fibrillis distinctus, epidermide ex fusco rubescente tunicatus, squamis extrinsecus tenuioribus aridis, intus carnosus latis, consistens. Interiores, calore leni siccata, in officinis asservandæ, speciem cornu aliquantum pellucidi præ se ferunt; oblongæ sint, tenaces, duræ, ponderosæ, in pulverem difficulter redigendæ. Squamæ leves, exsuccæ, insipidæ, fusca, ut corruptæ, rejiciantur.

Q. Odor nullus; sapor amaricans, nauseosus, acris. Secundum analysin, a VOGEL institutam, centum partes radicis siccatae dederunt: principii scytodepsici 24; gummi 5; fibræ lignæ cum exigua citratis calcariae quantitate 31; jacturæ cum principio acris, volatili, non separando 5 et *Scillitini*, principii peculiaris aeris, ab eodem detecti et nominati, cum pauca sacchari quantitate juncti 35. Scillitinum est durum, album, pellucidum, in fractura resinosum, facile in pulverem redi-

gitur, aqua, spiritu vini et aceto solubile, iisque saporem perquam amarum impertiens; in aëre humorem attrahendo diffluit.

V. Stimulans, inter persistentes numeranda; imprimis vero in systema lymphaticum et membranas serosas agens; actionem vasorum absorbentium sustentans; secretiones et excretiones pulmonum, cutis et renum augens. Majori dosi vomitum, minori alvum, minima vero lotium movens. Extrinsecus radix recens rubefaciens, vesicans.

U. Ut stimulans generatim: paralyibus, apoplexiæ serosæ (clystere cum aceto injecto); ut plexus nerveos abdominis excitans: ictero, chlorosi etc., obponitur. Secretionem membranæ pulmonum mucosæ intendendo, cum oxymelle tussi pituitosæ, catarrho asthenico, et asthma spasmodico occurrit. Pulmonibus tamen æquo irritabilioribus, tuberculis pulmonalibus, inflammationi, aut vomiciæ ob stimulum aliena est. In renes agendo nephritidi sabulosæ opem fert. Magni æstimatur in unoquoque hydrope apyreto, præsertim vero ascite, anasarca et hydrothorace (non vitio tamen glandularum membranulæ ejusdam, vel auctiori arteriarum actione procreato); sed neutiquam in saccato, quum inclusæ colluviei impar sit evacuandæ. Cum causas hydropicos tollere nequeat, jungitur Scilla congruis remedium adminiculis, vel causæ simul removendæ paribus, vel quæ singularis hydropicorum conditio exigit; hinc si spasmi culpandi sunt, datur cum ipecacuanha et valeriana, addito æthere, aut opii tinctura; si a nimia vasorum energia impetuque sanguinis quilibet metuendum sit, propinatur cum bitartrate potassæ, chlorido hydrargyri, et interdum cum digitali purpurea; si ratio stasium abdominalium habenda, sapo stibiatus, am-

moniacum, extracta: tritici repentis, saponariæ officinalis, taraxaci, fumaricæ off., et similium plantarum additamenta juvant. Cum vehementer agat, ratio doseos et incolumitatis viscerum habenda; si enim largius sumitur, ventriculum alvumque intemperate movet et subinde tormina, inflammationes intestinorum ac eruentum lotium parit.

D. Radicis siccatæ, pulveratæ, grana duo, sæpius de die, ad quinque, addito pro re nata elæosaccharo fœniculi, radice acori calami, opio, vel chlorido hydrargyri. Camphora nonnullis, ubi diaphoresis movenda, arridet; sed ne nimis exæstuet, mitigatur nitrate potassæ, aut bitartrate ejusdem. Forma pilularum aptissime datur in hydropè cum chlorido hydrargyri et interdum cum jalapa ad noctem. Pro infuso vinoso drachmæ duæ ad libram vini sumuntur.

SECALE CEREALE.

Рожь обыкновенная; Жито.

Gramen annuum, glumarum ciliis scabris, in Creta, teste LINNÆO, spontaneum; in Europa temperata ejusdemque montibus australibus bene colitur. Cl. Triandr. O. Digyn. O. N. Gramineæ. *Usualia sunt:*

SEMINA subcylindrica, uno extremo obtusa, altero, cui coreulum oblique insidet, acuta, sulco uno longitudinali, cinerescencia, semipellucida. Rubiginem sentientia, aut secali cornuto intermista, damnantur.

Q. Farinacea, glutinosa et perfacile acescens; hinc robustioribus tantum panis secalinus convenit.

V. Nutriens panis; fermenti leniter irritans; antiseptica.

U. Puls e farina secalina, aqua et insulso butyro cocta, vel sola, vel cum lacte caprino comesta mane,

per plures septimanas vel menses, in phthiseos initio juvit, in inveterata vero malum mitigavit (LANGE); non minus secalinum jusculum profuit, e farinae secalis subtilioris semuncia cum libra aquae cocta, omni mane bibitum; subinde conduxit, mane pulte ex cetraria Islandica uti, vesperique jusculo secalino (BANG). Farina sicca calefacta inflammationes, in superficie corporis obvias, resolvere, in cataplasmate emollire et maturare potest.

SECALE CORNUTUM.

Спорынья; Рожки; Бабий зубъ; Ужъ (у Вотляковъ).

In frumentis variis occurrit, frequentius in Secali Cereali, estque vitium spicas ejus adficiens, cujus genesi ætas humida frigidaque ansam præbet. A quibusdam pro insectorum producto habebatur, recentiores vero (LEVEILLÉ, NEES v. ESENBECK, BAUDELLOCQUE) illud speciem fungi minimi esse credunt, qui a nonnullis Sphacelia segetum, a DE CANDOLLE autem Sclerotium Clavus denominatur.

Q. SECALE CORNUTUM (*Secale corniculatum, Clavus secalinus*) grana offert, secalis cerealis triplo fere majora, subcylindrico-trigona, obtusa, vel versus apicem tenuia, plus minus ad unguis avium similitudinem incurva, uno latere per longum sulcata, quædam irregulariter rimosa, colore nigrescente, in violaceum ducente. Recentia spongioso-mollia, fœtente viscidoque mucro obducta, siccata densa, fragilia, inodora, trita vero nauseosa; saporis debilis, initio dulcescentis, serius in aerem, amariuseculum, abeuntis. GEIGER chemice Secale cornutum inquirendo, oleum pingue proprium, funginum, ergotinum et osmazomum vegetabile ibi invenit.

V. Medici transatlantici (STEARNS, BIDGELOW, OLIVIER PRESCOT) præ aliis virtutis hujus remedii investigandæ studiosi, probe eam descripserunt. Ex effectibus, quos in solidum vivum *Secale cornutum* exercet, vim ei acrem, narcoticam, inesse patet. In systema gangliorum, medullam spinalem, præcipue vero agit in uterum, parenchymati ejus et fibræ musculari tonum impertiendo. Præpostere datum, vel diutius quam fas est porrectum, azoticum est venenum, suffocationem inducens, raphaniam causans, quæ haud raro morte terminatur.

U. Ubi gravidus uterus, fœto præter morem distentus (graviditate jam ad terminum perducta), flaccidus torpidusque, munere fungi nequeat, succurrit *Secale cornutum*, vehementes excitans contractiones; hinc partum promovens, placentam quoque cum membranis foras pellens, atque huic seopo commendabilis est mixtio drachmæ *Secalis cornuti* pulverati cum tribus unciiis syrupi saccharini, et elæosacchari citri drachma, omni quadrante horæ cochleari theano sumenda. Cernendum tamen est, ne mechanica obstacula uteri resolutionem impedian; his enim præsentibus enecabitur fœtus. Post partum, cum metus subest, feminam urgente sanguinis jactura repente morituram, nisi mature succurratur, hæmorrhagiam citissime cohibet. NELJUBIN memor est feminae, molam gerentis, atque superveniente metrorrhagia in certissimum discrimen adductæ, cui remedium hoc, extorri reddita mola, sanguinis profluvium stitit. Huic etiam sæpenumero in acceptis referunt salutem mulieres, ob nimium catameniorum fluxum, ex uteri atonia oriundum, graviter decumbentes. RONDAK autem amenorrhœam ejusdem indolis curavit, hoc remedium administrando, quod etiam fluori

albo et hystericis adfectionibus opitulari fertur. In hæmoptysi, parenchymate pulmonum nec degenerere, nec tuberculis referto, eximium præstitit effectum *Secale cornutum* (RAUCH). BAKER feбри intermittenti idem feliciter obposuit. Laudatur etiam in urinæ incontinentia, ex atonia vesicæ proveniente. A nimis protracto usu hujus remedii cavendum, ne quid noxæ adferat. In morbis inflammatoriis et graviditate ab illo prorsus abstinendum.

D. Ad menstrua revocanda quinque pulveris grana aliquoties in die repetenda; hæmorrhagiis vero sistendis largiores doses conveniunt, et scrupulus aliquando dari potest pro dosi. Omnes hujus remedii qualitates aqua bulliente extrahuntur, ideoque forma decocti sæpius utantur Medici, *Secale cornutum* in usum vocaturi; Londinenses vero pulverem citius et validius agere asseverant, facilius tamen nauseam producere. Pro infuso drachma pulveris cum tribus unciis aquæ fervidæ stet per viginti minuta; ad decoctum vero parandum PRESCOT drachmam sumit, ut hæc cum sufficiente aqua ad remanentes quatuor uncias coquatur.

SENNÆ.

CASSIA LANCEOLATA (FORSKAL).

» » ACUTIFOLIA (DELILE).

» » OBOVATA.

Кассия ланцетолистная.

Planta fruticosa, Africae, Nubiæ et Arabiae incolæ. Cl. Decandria. O. Monogyn. O. N. Leguminosæ. *Usualia sunt:*

FOLIA (*Александрійскій листъ*) pinnata, bijuga, foliolis subovatis, obtusis, longitudine pollicis, petiolis eglandulosis. E duabus plerumque plantæ speciebus

desumuntur, et quidem: e *Cassia lanceolata*, frutice Abyssiniæ, Ægypti, Nubiæ aliarumque calidiorum regionum incola, et e *Cassia obovata*, Ægypto superiori, Cairo et Nubiæ indigena. Multæ adhuc Sennæ diversitates extant, e quibus notari merentur: *Senna Alexandrina*, vulgo nota, foliis quadrijugis, ovato-lanceolatis acutis, glandula supra basin petiolorum prædita; *Senna Italica*; *S. Tripolitana*; *S. Arabica*; *S. Americana* seu *Marylandica* et tandem *S. Porturegalis*, nuper ex insula *Porto-Rico* Londinum adportata. Num Sennæ foliorum in locum, folia *Coluteæ* arborescentis et frutescentis, fraude aliquando substituta fuissent, dubium est, quum dissimili eorum forma facili modo distinguantur.

Q. Odor peculiaris, nonnihil ingratus; sapor amaricans, nauseosus, subacris, mucilaginosus. Secundum **LASSAIGNE** et **FENUELLE** partes foliorum Sennæ constitutivæ sunt: gummi, oleum pingue, oleum volatile, albumen, cathartinum, principium flavo tingens, mucilago, acidum malicum, malas et tartras calcariæ et acetæ potassæ. Omnem verisimiliter efficaciam concedit *Sennæ Cathartinum*, a **BOUILLON LAGRANGE** in foliis detectum, substantia nunquam coiens in crystallos, coloris ex flavo rubescentis, odoris peculiaris, saporis amaricantis, nauseabilis, vix æthere, lubenter vero spiritu vini et aqua solubilis.

V. Cathartica, actionem vasorum exhalantium, motumque intestinorum peristalticum intendens; parca autem dosi etiam membranæ pulmonum mucosæ secretionem movens. Inter purgantia drastica infimum tenet locum; vis ejus purgans intenditur camphora, amarum et decocto Guajaci.

U. *Ægris* parum irritabilibus (phlegmaticis) con-
ducit, ubi nulla subsit inflammatio, nullaque activā con-
gestio; et quidem majori dosi sub atonico intestinorum
statu, ubi in primis viis copiosus accumulatur mucus
et nervi languent; parca vero iis convenit, qui frequen-
ter alvo laborant adstricta.

D. Pulvis foliorum datur a granis quinque ad quin-
decim, forma electuarii, cum aliis, alvum ducentibus.
Infusum frigide paratum, additis carminativis et aro-
maticis, ut carvi seminibus, radice zingiberis etc., re-
liquis formis præstat, quippe quod nulla cieat tormina.
Optima est forma infusi cum fabis coffeæ tostis, quod
sequenti modo parandum est: drachma (ad duas) folio-
rum, tribus (ad quatuor) aquæ unciis vesperi infusa,
stet per noctem in vase cooperto; mane cum hoc in-
fuso colato, ad methodum ubivis notam, paretur coffeæ,
cujus theanum vas, si cupis addito cremore lactis, al-
vum ducit; nec ab infantibus repudiatur.

SINAPIS NIGRA.

Горчица зерная.

In australi *Rossia* sponte crescit, et copiose in hor-
tis colitur; siliquis glabris, tetragonis, racemo adpres-
sis. Cl. Tetrady. O. Siliquosæ. O. N. Cruciferae. An-
nua. *Usualia sunt:*

SEMINA (*Горчичное семя*) parva, rotunda, sub-
compressa, striis concentricis notata, fusca vel nigri-
cantia.

Q. Saporis acris amaricantis; semina pulverata
sternutationes et lacrymas movent naribus admota. Con-
tinent: oleum æthereum acre, destillatione obtinendum,
aqua ponderosius, in quo acrimonia seminum residet;

oleum pingue dulce, e seminibus contusis violenta expressione evocandum; albumen vegetabile; copiosam mucilaginem; sulphur et nitrogenium (THIBIERGE).

V. Stimulans, salivam proritans, peptica; majori dosi emetica, minori vero diuretica; extrinsecus rube-faciens, cutim phlogosi perfundens. Si vim seminum intendere lubet, in pulverem redacta, ante usum in aqua frigida per aliquod tempus macerentur.

U. Suetissimum est eduliorum, imprimis vero car-nium pisciumque, intinctus instar condimentum, e fa-rina oleo orbata præparatum, quod acredine sua nares, ori inditum, titillat, lacrymasque excit: hoc tamen em-bammate crebro uti alienum est. Debilibus nervis cum primis idoneum stimulans; sic scorbuto (semina trita et vino mista), hydropisi, asthmati pituitoso, febribus in-termittentibus et paralysi profuisse, magnæ existima-tionis Clinici testantur. Larga præmissa venæsectione in angina membranacea (croup) a SACHSE, ALBERS, ROYER-COLLARD aliisque laudatur. Apoplecticis fari-nam, aquæ tantillo, majori in dosi propinatam, vomit-iones (irritis aliis vomificis) provocando, auxilio fuis-se, certum est. Extrinsecus: myodynia asthenica, pa-ralysis, imprimis linguæ etc., epispastici cataplasmatibus lotionisque forma, tuto curantur. Balnea et pediluvia, quibus farina seminum addita fuit, in cephalalgia, odon-talgia, et aliis morbis, stimulo externo indigentibus, auxilium tulerunt.

D. Seminum integrorum drachmæ duæ ad semun-ciam porriguntur. Infusum paratur e drachmis duabus vel uncia dimidia seminum pulveratorum cum aqua vel vino, ut colatura unciarum sex prodeat, ter quaterve in die cochleatim propinanda. In adfectionibus coma-

tosis sedulo cavendum, ne sinapismata, diutius retenta, profundam cieant partium inflammationem, exulceratione ipsaque gangræna minantem.

SISYMBRIUM NASTURTIIUM.

Гуляшникъ; Жеруха водяная; Рыжуха.

Planta ad rivos et scaturigines spontanea, per hyemem totam virens. Cl. Tetrady. O. Siliquos. O. N. Cruciferae. Perennis. *Usuales sunt:*

HERBA RECENS siliquis dehiscentibus, valvulis rectiusculis, declinatis, calyce et corolla patentibus, foliis pinnatis, foliolis subcordatis. **SUCCUS EXPRESSUS.** Permiscetur cum Cardamine pratensi, cujus siliqua est valvulis revolutis, calyx subhians, glandula utrinque solitaria inter stamina breviora et calycem, foliorum pinnatorum foliolis radicalibus subrotundis, caulinis lineari-lanceolatis.

Q. Herba saporis est acris, subamari; digitis trita pungentem spargit odorem. Destillationi cum aqua subjecta, oleum largitur æthereum, quo erogato residuum manet fatuum. Partes constitutivæ sunt: aqua, ligninum, amyllum viride, extractivum peculiare, materies nitrogenio dives, nitras potassæ atque substantia volatilis acris, a **TINGRY** detecta, cui planta omnem debet virtutem. **DÖRFFURT** ammoniam ibidem esse asseverat.

V. Leniter stimulans; diuretica; antiscorbutica.

U. Efficacia cochleariam æmulatur. Succus expressus, qui saccharo apte in conservam mutatur, ventriculum visceraque abdominis incitat, stases resolvit, quapropter in obstructionibus viscerum et scorbuto efficax.

D. Succu unciaë duæ dantur.

SMILAX SARSAPARILLA.

Сассанарелъ.

Planta in Peru, Mexico et Brasiliæ humilibus ac paludosis locis abunde crescens. Cl. Diœcia. O. Hexandria. O. N. Smilacæ. *Usualis est:*

RADIX aliquot pollices longa, crassitie caulem pennæ anserinæ æquans, flexilis, per longitudinem fissilis, nonnihil rugosa, extrinsecus fusca, intus alba. **HUMBOLDT** adseverat, genuinam Sarsaparillæ radicem a Smilacæ syphilitica desumi, quæ planta ad fluviorum Orinoko et Rio-Negro ripas crescit. In mercatura quatuor prostant Sarsaparillæ diversitates: 1) Lusitanica, quæ ex Brasilia Ulyssiponam adfertur, cæteris est præstantior, et cortice rubescente, nec non lignini minori copia distinguitur; medullam includit albescentem, farinosam; 2) Jamaicensis, a **BATTLEY** nuper introducta, quæ præcedentis forsân varietas est, ab ea tamen cortice fuscorubro discernitur, et substantia medullari eodem colore tineta; 3) radix Sarsaparillæ insulæ Honduras, cortice sordide fusco, nonnunquam albido notata, medulla et lignino dives; supra memoratis postponenda et 4) radix Sarsaparillæ, quæ a Vera-Cruz in Europam importatur, omnium pessima vilissimaque, macilenta, lignosa, fusca.

Q. Vix ullo odore, sapore autem mucilaginoso, amaricante prædita. **CANOBBII** analysi constat, partes Sarsaparillæ constitutivas esse: resinam acrem amarâ, materiam extractivam gummosam, amyllum et fibram ligneam. **PALOTTA** autem se principium peculiare alcalinum ibidem invenisse arbitratur, forma pulveris albi conspicuum, aqua ponderosius, in aëre immutabile, odore peculiari, sapore amaro, nonnihil adstringen-

te, nauseoso præditum, parum aqua tepida, lubentius alcohole fervido solubile, quod ab eodem *Pariglinum* nuncupatum est. **J. POPE** docet corticali substantiæ omnem medicam inhærere virtutem, eo enim iudice materies, cortice dempto superstes, medulla est iners cum fatuo lignino; Jamaicensem Sarsaparillam omnibus cæteris palmam præripere asserit.

V. Excitans; diaphoretica; diuretica; in membranas seroso-fibrosas, mucosas et systema lymphaticum agens. Syphilidis sequelis et vitiis ex abusu hydrargyri apta.

U. Magni æstimatur Sarsaparilla in syphilide, functionem cutis incitando, sudoremque movendo, quo exitium fit adjuvans hydrargyri præparatorum, noxios enim illorum effectus minuit; hinc recte datur in osteopis, tophis, rheurnatalgia, exanthemate, et cutis ulcerationibus syphiliticis, plerumque forma decocti cum stibiatis, guajaco, mezereo, dulcamara, cinchona, aut nucum juglandis putaminibus. Laudatur etiam in scrofula, tinea capitis, herpete, elephantiasi et aliis dyscrasiis.

D. Decoctum paratur ex uncis duabus radicis concisæ cum tribus aquæ libris, ut colatura librarum duarum prodeat, vasculatim sæpius in die sumenda. Infusum efficacius est, quod videsis in parte tertia. Datur etiam in pulvere a scrupulo ad drachmam. Pariglini gr. 4 ad 10 pro dosi porriguntur.

SOLANUM DULCAMARA.

Насленъ сладкогорькій; Исики.

Suffrutex scandens, in silvaticis et paludosis Rutheniæ obvius. Ubi deest, per stolones diffusos facili negotio propagatur. Cl. Pentandr. O. Monogyn. O. N. Solanaceæ. Perennis. *Usuales sunt:*

STIPITES, seu stolones repentēs, ramuli biennes vel triennes, cortice tecti ex cinereo subfusco, primo vere ante productionem foliorum colligendi, siccandi atque servandi. A stipitibus Solani nigri, quos loco illorum **SCHAUB** substitutos vidit, probe distinguendi. **FOLIA.**

Q. Stipites recentes odoris sunt peculiaris, nauseosi, tetri, siccatione evanidi; saporis ex dulci amari. E siccatis sequentia obtenta sunt: extractivum peculiare valde amarum (*Picroglycion*), cui cum principio volatili narcotico **PFÄFF** totam plantæ virtutem adscribit; materies vegeto-animalis; extractivum gummosum; gluten cum cera viridi; substantia balsameo-resinosa cum acidi benzoici vestigiis; extractivum gummosum vanillam olens, cum amylo et salibus quibusdam; oxalas et phosphas calcariæ cum extractivo et fibra lignea. **DESFOSES**, **PAYEN** et **CHEVALLIER** in tota Solanacearum familia principium alcalinum, *Solaninum* nempe, detexerunt, sub forma pulveris albi, inodori, saporis amaricantis, nauseosi, cujus amarities solutione in acidis, præsertim acetico, intenditur. Cum acidis Solaninum salia constituit, in crystallos non cogenda.

V. Narcotico-acris; in plexus nervorum pectoris et abdominis, nec non in cutem et systema lymphaticum agens. Nimia dosi movet nauseam, vomitum, pruritus, tormina, anxietatem, vertiginem; musculorum actionem deprimendo, artuum tremorem et paralysin inducit.

U. In morbis organorum pectoris, et quidem in ultimo pneumonitidis et pleuritidis stadio, tussi sicca et dolore levi remanentibus, apte datur cum polysulphureto Atibii, hydrochlorate ammoniæ; nec minus prodest in catarrhis neglectis (**GÆLIS**) et phthisi pituitosa (**SAGAR**), aliquando cum digitali, acetate plumbi, vel lichene

Islandico. Vis ejus eminet in fœditatibus cutis, ut herpete, psora, tinea capitis. Laudatur etiam in rheumatalgia cum guajaco, arnica, aconito vel stibiatis. Commendatur in scrofula, præsertim si tumores glandularum ulcerari cœperint, cum rheo, cinchona vel acrocalamo; nec minus validum constituit adjuvans hydrargyri in syphilide, diaphoresin movendo.

D. Decoctum paratur ex uncia dimidia, vel integra, cum sufficienti aqua ad colaturam libræ, quæ spatium nycthemeri consumenda est. Aptior est infusi forma, ne principium volatile pessundet. Raro dantur stipites pulveris forma a scrupulo ad drachmam, aliquoties in die. Extractum exhibetur a scrupulo dimidio ad duos.

SPONGIA OFFICINALIS.

Губка Грецкая или морская.

Zoophyton maris Mediterranei et Rubri, nec non Archipelagi. Cl. Zoophyta. O. Polypi. CUVIER.

Q. Vermium habitaculum ex Coralliorum genere, in variæ magnitudinis frustis, difformibus, communiter latere uno convexis, altero planis, flexilibus, tenacibus, tomentosus, bibulis, dense foraminosis, lapillis quandoque intermixtis, coloris flavicantis, odoris saporisque expertibus. Quo mollior est, quo minoribus poris, quo dilutiori gaudet colore, eo reputatur melior; majoribus pertusa foraminibus, minus sequax improbatur. HORNE-MANN e Spongia probe lavata et acidorum debilium opus a salibus terrisque, forte inhærentibus, liberata, frequentia obtinuit: substantiam osmazomo similem; mucum animale; oleum pingue; materiam aqua, alceram nonnisi potassa liquida solubilem; chloridum sodii; sulphur; phosphatē calcarie; aluminæ et silicæ vesti-

gia; nec non jodum a FYFE ibi inventum. JONAS bromum in illa detexit. Post repetitam lavationem aqua frigida et calida, cum acidi hydrochlorici vel sulphurici tantillo, spongia alba evadens, usui cosmetico optima, medico autem, qua iners, aliena est.

V. Humidum absorbens; puris absorptionem impediens; hæmostatica.

U. Spongia, si humefit intumescens, obturando et dilatando agit; quamobrem vulnerum ulcerumque orificiis dilatandis, et aceto, vel aqua frigida, rite madefacta, sæpiusque adplicata, sistendis sanguinis profluviiis apta, ipso plerumque boleto igniario efficacior; ad prolapsum vero uteri forma pessarii. Utiliter adhibetur ad vulnera post operationes chirurgicas lavanda, et ad ulcera impura, pureque abundantia, mundanda; admota enim eorum sordes attrahit, papillarumque carnearum progerminationi favet. Eodem consilio ad abscessus, profuse suppurantes, linteo carpto superposita, usurpatur. Valet etiam in paralysi urocystidis, vel sphincteris ani, ad lotium excipiendum vel effluxum sæcum impediendum. Adhibetur ad fomenta calida, vel frigida, aut collyria oculis adfectis admovenda. Quælibet denique immundities abstergi ea solet.

STALAGMITES CAMBOGIOIDES.

HEBRADENDRON CAMBOGIOIDES (GRAHAM).

Gymnocoe пересо.

Arbor Indiæ Orientalis incola, in regno Siamensi et Ceylonia crescens. Cl. Polygam. O. Monœc. O. N. Guttiferæ. Usualis est:

GUMMIRESINA (*Gummi Guttæ s. Gutti, Cambogia*), succus incisione ramulorum, vel e cortice trunci vulnerato exsudans, et in vasis terreis solis calore spis-

satus. Optima adfertur e Ceylonia et India transgangetica, ubi etiam e *Garcinia Cambogia* effluere dicitur.

Q. *Cambogia* externe opaca est, interne pallidula, in fractura splendens, ad margines diaphana; friabilis, vix odora, fere insipida, salivam colore flavo tingens. Centenarius ejus constat ex 89,90 resinæ flavæ; 10,50 gummi ex flavo fusci; 0,50 quisquiliarum et parva quantitate potassæ (JOHN). In cinere vero ejus insuper carbonatis et phosphatis potassæ, chloridi potassii, nec non carbonatis et phosphatis calcariæ vestigia inventa sunt. Substituunt quandoque *Cambogiæ* frusta impuratum et sabuli plena, uti etiam *Cambogiam* Americanam vulgo dictam, quæ ex *Hyperico* baccifero et *Cayennensi* L., tum etiam ex diversis *Euphorbiæ* speciebus colligi fertur, estque coloris multo pallidioris, et saporis minus acris.

V. Stimulans; drastico - cathartica; sub - emetica; diuretica. Ab ORFILA acribus adnumeratur venenis.

U. Pro scita dosis administratione et opportunitatis dijudicatione, diversi sunt remedii hujus effectus. Parvis dosibus stimuli vices gerit in languore abdominalium functionum, viscida humorum indole et aquosa colluvie stipato; hinc etiam vis ejusdem in asthmate pituitoso, ictero, myodynia rheumatica chronica etc., elucet. In asthmate et ictero, ut resolvantur educanturque humores viscidi, expedit exhibere tria *Cambogiæ* grana cum oxymelle scillino, aut cum extracto *gentianæ* luteæ, vel *menyanthidis trifoliatæ*. Majoribus aliquantum dosibus porrecta, ut præter stimulum, alvum etiam liquet, atque diuresin moveat, vel etiam talibus, ut alvum copiosius purget, in hydropisi efficacem se præstitit, præcipue sub torpido viscerum statu, citra virium tamen notabilem fatiscientiam; quo in casu

apte jungitur chlorido hydrargyri, scillæ aut bitartrati potassæ. Magni æstimatur a quibusdam usus ejus contra tæniam. WERLHOFIUS, magnæ auctoritatis vir, paulillo sacchari remistam Cambogiam ad grana usque viginti, in aqua, utrique sexui præcipit, sumique citra ullum incommodum adseverat. Casu obstinatioe eandem subsequenti die dosin repeti jussit, imo tertiam aliquando, tertio die, donec exilius tæniæ extremum cum nodulo suo eliminaret. Hac ratione numerosis ægris, tænia lata vel solio L., vel, ut PALLAS eandem vocari mavult — cucurbitina, conflictatis opem tulit. HERRENSCHWAND ante curationem ipsam, quovis vesperi, cochlearia aliquot olei unguinosi vel ricini communis administravit, dein vero insequenti mane grana decem Cambogiæ; si vermis post hanc dosin non exiit, iterata est portio, tertiaque vice exhibita cum jusculo carnis; e lacte vero et radice allii sativi clyster injectus. Alii præmissis aliquot sulphatis ferri dosibus, dant semiscrupulum Cambogiæ cum quindecim granis carbonatis potassæ; aut radicem filicis maris ad semidrachmam cum duobus, vel tribus granis Cambogiæ miscent. Secundum CLOSSII et WAGLERI methodum: vesperi chloridum hydrargyri cum carbonate magnesiæ præmittitur; paulo post oleum amygdalarum; sequenti mane semiscrupulus Cambogiæ cum herba centaureæ benedictæ et radice angelicæ archangelicæ; libere autem potui datur infusum centaureæ benedictæ.

D. Si stimulo citra alvi solutionem opus est, a $\frac{1}{4}$ gr. ad semigranum datur, et tum apte conjungitur cum potassa, agitque in uriniferas vias; si vero alvi ductio necessaria est, ut in hydrope, tum a duobus ad tria porrigitur grana aliquoties in die; scopo drastico, velut in tænia, exhibentur grana sex ad decem cum sac-

charo. Meo quidem arbitrato emulsio, cum mucilagine gummi acaciarum et aqua menthæ paranda, præferri meretur. Carbonas potassæ pro antidoto ejus habetur (SWEDIAUR).

STRYCHNOS NUX VOMICA.

Чилибуха; Кугеляба.

Arbor mediocriter alta, ramosissima, in arenosis Indiæ Orientalis regionibus, nominatim Cochinchina, Malabaria, ora Coromandeli maritima, et insula Ceylonia crescens; foliis ovatis, caule inermi. Cl. Pentandr. O. Monogyn. O. N. Strychnæ. *Usualis est:*

NUX VOMICA. Inepte sic nuncupantur semina fructus hujus arboris; sunt autem hæc compressa, duritiei corneæ, orbiculata, coloris cinerei, villis ex cinereo argenteis, splendentibus, obsita.

Q. Odoris est expers; saporis admodum amari, nauseosi, acris, diu permanentis. Secundum analysin nuperrime a PELLETIER et CAVENTOU institutam, partes ejus constitutivæ sunt: Strychnia (alcaloides, qui acido peculiari, igazurico, vel secundum aliorum experimenta acido lactico, junctus est); brucia (alcaloides, qui non tantum in Nuce vomica, sed etiam in faba S^{ti} Ignatii, in cortice angusturæ spuria, et in aliis quibusdam, inventus fuit); oleum coneretum; cera; materia colorans flava; bassorinum; amyllum et ligninum.

V. Ab alcaloidibus (strychnia et brucia) potissimum derivanda, estque stimulans; tonica; narcotica; venefica. In medullam spinalem agit, et præsertim nervos, qui regunt musculos motibus voluntariis dicatos, potenter incitat. Phænomena, quæ ex ingesta majori quantitate Nucis vomicæ observantur, sunt: vertigo, incessus titubans, musculorum imprimis colli rigor, con-

strictio pharyngis, et quædam spirandi difficultas, a tensione musculorum pectoris et abdominis derivanda. Mox insequuntur succussus, ictibus electricis simillimi, qui brevi intensitate et frequentia incresecunt, atque haud raro in tetanum abeunt; ægrotus nonnisi per intervalla abrupta respirat, pulsus fit parvus et debilis, sequitur stupor, et denique tetra mors symptomatibus finem facit. Si vero quantitas minor fuerit, symptomata multo mitiora apparent, et sensim sensimque evanescent. Quæ vero quantitas producendis hisce symptomatibus par sit, examussim definiri nequit; in aliis grana duodecim vel triginta gravissima excitavere symptomata, in aliis autem et major dosis nullas in conspectum produxit turbas graviores; semper autem remedium, quod tam facile ominosum fit, cautissime adhibendum. Canes, glires et alia quædam quadrupedantia, majori ingesta quantitate anhelant, subsequente sensuum defectu et stupore, tandem spasmo totius corporis correpta extinguuntur. Sues autem et capri Nucem vomicam impune comedunt.

U. Plurimis experimentis constat, Nucem vomicam, vel alcaloidem ejus Strychniam, in curanda paralyti omniū remediōrum præstantissimum esse. Miratu omnino dignum est, parvas ejusdem doses proxime in partes paralyti affectas agere, ita quidem, ut elapsis nonnullis tantum horis in musculis paralyticis contractiones observentur, quæ aucta dosi, et vehementia et diurnitate incresecunt, imo in tetanum artificialem haud raro abeunt, qui tamen non impedit, quominus ægroti somno fruantur. Parva dosi diutius porrecta, partibus genitalibus in viris, potius roborando, quam stimulando, perditum vigorem restituit; sic etiam pollutionibus nocturnis, quæ a chronica medullæ spinalis

irritatione repetendæ sunt, cum successu opponitur; dantur quoque exempla de tabe dorsali ejus adminiculo radicitus sanata. Tonica virtute, quam in fibras musculares exerit, auxilium præstat in retentione lotii, ex inertia fibrarum muscularium vesicæ urinariæ (morbo ætati senili præ cæteris proprio), absente alioquin strictura urethræ; adhibetur parimodo ad curandam urinæ incontinentiam ex debilitate sphincteris exortam. Membranæ intestinorum musculari tonum impertiendo, iis, qui alvo laborant frequenter adstricta minimis dosibus, teste HUFELAND, adcommoda est. Laudatur etiam in pyrosi, colica saturnina et dysenteria præmissis præmittendis; sic etiam in prolapsu ani et herniis, ex debilitate musculorum proidentibus. In variis adfectionibus spasmodicis et convulsivis, puta: epilepsia, chorea et tussi spasmodica, uti etiam in gastrodynia, et cardialgia a quibusdam commendatur. Alii contra helminthiasin remedium hocce tentarunt. In atrophia menseseraica AUTENRIETH usus est extracto ejus ad sedandos spasmos, exiguis dosibus in connubio cum assa foetida.

Strychnia ejusque salia iisdem casibus conveniunt, quibus et ipsa Nux vomica. Alcaloides hic præterea methodo endermicæ adcommodus est; sic WATSON et LISTON in amaurosi, dummodo illa ex compressione nervi optici non proveniat, parvis vesicantibus in regione supraorbitali applicitis, Strychniam admoverunt. Inhibetur usus Nucis vomicæ, vel cujuslibet ex illa præparati, statu febrili, plethora, et cruditate primarum viarum. Incanto modo ingestæ antidota habentur: tartaras stibii et potassæ, infusum sambuci et coffeæ saturatum. DONNÉ expertus est, tincturam jodi antidoti vices agere in canibus; urgente igitur necessitate in ho-

minibus tentari potest. Ubi nimia quantitate assumptam e ventriculo quam citissime eliminare opus erit, syringis bivalvatæ (Anglis Stomach-pump dietæ) usus non est negligendus. **CONSERVUM** adseverat, Strychniam ejusque salia omnibus substantiis, tanninum continentibus decomponi, quamobrem sub usu hujus remedii ab illis sedulo abstinendum.

D. Pulveris granum, duo, ad quinque, caute ascendendo, ad quindecim et imo triginta spatio nycthemeri. Extractum spirituosum a $\frac{1}{4}$ grani ascendendo ad integrum ter quaterve in die; extractum aquosum vero a grano dimidio ad grana duo exhibetur. Me tamen iudice *Acetas Strychniæ* cuivis formæ præferendus est, et ita parandus, ut Strychniæ granum in aceti destillati drachma solvatur; hujus solutionis guttæ sex ad decem pro dosi sufficiunt, quæ gradatim augenda, donec gutturis vellicatio vel quarundam partium succus insequantur. Habita ratione efficaciam hæc circiter statui possunt: granum Strychniæ æquiparatur granis sex bruciæ, vel granis decem extracti Nucis vomicæ spirituosi, vel granis viginti pulveris Nucis vomicæ.

STYRAX BENZOË. Dris Dryanderi.

Росное ладоиное дерево.

Arbor in Sumatra spontanea, ad insignem trunci crassitiem excrescens, cortice fusco, sureulis et foliorum petiolis tomentosis; foliis intense viridibus, glabris, subtus tomentosis; fructibus globosis, ad utrumque extremum impressis, rugosis, coloris fusci intensioris, solidis, lignosis. Cl. Decandr. O. Monogyn. O. N. Styraceæ. *Usuale est:*

BALSAMUM (*Resina Benzoës, Росной ладои*) inciso cortice ac ligno sponte effluens, et in aëre dures-

cens. Occurrit venale in massis sat magnis, quæ e frustis coloris fusci dilutioris, nec non flavescens compactæ sunt, quibus frustula minora albicantia, pellucida, speciem amygdalarum fractarum referentia, inhærescunt. Optima habetur, quæ ex albicantibus hujusmodi frustis tota constat, et *Benzoë amygdaloides* dicitur; hæc tamen, aëri diutius exposita, flavescit. Vilior species est, quæ *Benzoë in sortis* nuncupatur; hæc coloris est magis fusci, nec pellucida, nec splendens, partibus lignosis et corticalibus referta.

Q. Odoris est grati balsamici; saporis initio dulciculi, dein acris, balsamici, pungentis. Calore leni funditur odorem gratum spargendo et fenum album emittendo; in alcohole et æthere facile solvitur, nequaquam vero in oleis. Partes constitutivæ sunt: resinæ peculiaris 83; materiæ balsamicæ, balsamum peruvianum æmulantis 2; acidi benzoici 12; principii extractivi aromatici 1; et partium fibrosarum 2.

U. Inservit parando acido benzoico, et ingreditur varios pulveres fumales.

SUS SCROFA.

PORCUS.

Свинья.

Ubivis reperitur. Cl. Mammalia. O. Belluæ. *Usualis est:*

ADEPS SULLA (*Axungia porcina*) ex omento cellulari ejus eliquata. Secundum CHEVREUL centenarius ejus constat ex: steatini 38 et elaini 62 partibus.

U. Pinguedo hæc consistentiam molliorem præ se ferens, et quoniam ubique recens perfacile haberi potest, unguentis et similibus aptissima est, meritoque omnium ab antiquis propositarum axungiarum, rauce-

dine plerumque corruptarum, pretiique carioris, vices supplet, imo militari in praxi, commode per se multis ceratis unguentisque compositis subrogatur.

TANACETUM VULGARE.

Пижма обыкновенная; Рябинка дикая.

Planta per totam Europam vulgatissima, in Ruthenia quoque in muris, aggeribus, et ad fossas crescens. Cl. Syngenesia. O. Superflua. O. N. Synanthereæ. Corymbiferæ. Perennis. *Usualia sunt:*

HERBA, foliis bipinnatis, incis, serratis, quandoque crispis. **FLORES** corymbosi, compositi, flavi. **SEMINA** parva, oblonga, nonnihil incurva, profunde sulcata. Tanacetum Anglicanum seu crispum, virtute, quibusdam testantibus, vulgari antecellit.

Q. Odor plantæ fortis, nidorosus; sapor amarus, aromaticus, adstringens et calefaciens. Secundum FROMMHERZ partes constitutivæ præcipuæ sunt: oleum æthereum, principium amarum, scytodepsicum et resina; prioribus duabus tota efficacia plantæ debetur.

V. Constanter stimulans; stomachica; sudorem lotiumque movens. Semen et olei anthelminthica; antispasmodica.

U. In Caledonia adversus arthrodyniam rheumaticam anomalam, præsertim si malum cum diuturna ventriculi debilitate et pituitosa abdominis colluvie jungitur, celebrata fuit herba recens, mane ingesta, vel infusum tenue cum lacte paratum, adjecto saccharo, mane et vesperi ad selibram potum. Alii herbam in infuso ad prævertendam podagram suadent (DUNCAN). In febribus etiam intermittentibus diuturnis atque pervicacibus succus recens expressus efficax fuit. Semina contra intestinorum vermes efficacia esse, HOFFMANNI,